

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
אגף בכיר בחינות
מחברת בחינה

לנבחנים ולנבחנות שלום,

נא לקרוא את ההוראות בעמוד זה ולמלא אותן בדיוקנות. אי-מילוי ההוראות עלול לגרום לתקלות ואף להביא לידי פסילת הבחינה. הבחינה נועדה לבדוק הישגים אישיים, ולכן יש לעבוד עבודה עצמית בלבד. בזמן הבחינה אין להיעזר בזולת ואין לתת או לקבל חומר בכתב או בעל פה.

אין להכניס לחדר הבחינה חומר עזר – ספרים, מחברות, רשימות – חוץ מ"חומר עזר מותר בשימוש" המפורט בגוף השאלון או בהוראות מוקדמות של משרד החינוך. כמו כן **אין להכניס לחדר הבחינה טלפונים או מחשבים ניידים**. שימוש בחומר עזר שאינו מותר יוביל לפסילת הבחינה. כל חומר עזר שאינו מותר בשימוש, יש למסור למשגיח לפני תחילת הבחינה. לאחר סיום כתיבת הבחינה יש למסור את המחברת למשגיח ולעזוב בשקט את חדר הבחינה.

מותאם

יש להקפיד על טוהר הבחינות !

הוראות לבחינה

1. יש לוודא כי במדבקות הנבחן שקיבלת מודפסים הפרטים האישיים שלך.
2. אם לא קיבלת מדבקה, יש למלא בכתב יד את הפרטים במקום המיועד למדבקות הנבחן.
3. אסור לכתוב בשולי המחברת (החלק המקוקו) משום שחלק זה לא ייסרק.
4. לטייטה ישמשו אך ורק דפי מחברת הבחינה שיועדו לכך.
5. **אין לתלוש או להוסיף דפים**. מחברת שתוגש לא שלמה תעורר חשד לאי-קיום טוהר הבחינות.
6. אין לכתוב שם בתוך המחברת, משום שהבחינה נבדקת בעילום שם.
7. אין להוסיף או לשנות שום פרט במדבקות, כדי למנוע עיכוב בזיהוי המחברת וברישום הציונים.

ב ה צ ל ח ה !

שאלון 011281 עברית	<table border="1"> <tr> <td colspan="2">18</td> <td colspan="2">מועד</td> <td colspan="2">21</td> </tr> <tr> <td colspan="6">الموعد</td> </tr> <tr> <td colspan="3">23</td> <td colspan="3">31</td> </tr> <tr> <td colspan="3">מס' תעודת זהות</td> <td colspan="3">32</td> </tr> <tr> <td colspan="3">رقم الهوية</td> <td colspan="3">37</td> </tr> <tr> <td colspan="3">رقم المدرسة</td> <td colspan="3">رقم المدرسة</td> </tr> </table> יש להדביק כאן ↑ מדבקת נבחן (ללא שם) يجب هنا ↑ إلصاق ملصقة ممتحن (بدون اسم)	18		מועד		21		الموعد						23			31			מס' תעודת זהות			32			رقم الهوية			37			رقم المدرسة			رقم المدرسة			מדבקות לנבחן ملصقة ممتحن
18		מועד		21																																		
الموعد																																						
23			31																																			
מס' תעודת זהות			32																																			
رقم الهوية			37																																			
رقم المدرسة			رقم المدرسة																																			

* הוראות בשפה הערבית מעבר לדף
* التعلیمات باللغة العربية على ظهر الصفحة

יש לסמן במשבצת ☐ אם ניתן שאלון נוסף
يجب الإشارة في المربع ☐ إذا أُعطي نموذج امتحان إضافي

وزارة التربية والتعليم

القسم الكبير للامتحانات

الإدارة التربويّة

دفتر امتحان

تحية للممتحنين وللممتحنات!

الرجاء قراءة التعليمات في هذه الصفحة والعمل وفقاً لها بدقة. عدم تنفيذ التعليمات قد يؤدي إلى عواقب مختلفة وحتى إلى إلغاء الامتحان. أعدّ الامتحان لفحص تحصيلاتك الشخصية، لذلك يجب العمل بشكل ذاتي فقط. أثناء الامتحان، لا يُسمح طلب المساعدة من الغير ويُمنع إعطاء أو أخذ موادّ مكتوبة أو شفهيّة.

لا يُسمح إدخال موادّ مساعدة – كتب، دفاتر، قوائم – إلى غرفة الامتحان، باستثناء "موادّ مساعدة يُسمح استعمالها" المفصّلة في نموذج الامتحان أو في تعليمات مسبقة من الوزارة. كما لا يُسمح إدخال هواتف أو حواسيب محمولة إلى غرفة الامتحان. استعمال موادّ مساعدة غير مسموح بها يؤدي إلى إلغاء الامتحان.

يجب تسليم كلّ مادة مساعدة لا يُسمح استعمالها للمراقب قبل بدء الامتحان. بعد الانتهاء من كتابة الامتحان، يجب تسليم الدفتر للمراقب، ومغادرة غرفة الامتحان بهدوء.

ملاحظة

يجب التقيد بنزاهة الامتحانات !

تعليمات للامتحان

1. يجب التأكّد بأنّ تفاصيلك الشخصية مطبوعة على ملصقات الممتحن التي حصلت عليها.
2. في حال عدم حصولك على ملصقة، يجب ملء التفاصيل في المكان المعدّ لملصقة الممتحن، بخطّ يد.
3. لا يُسمح الكتابة في هوامش الدفتر (في المنطقة المخطّطة)، لأنّه لن يتمّ مسح ضوئيّ لهذه المنطقة.
4. للمسوّدة تُستعمل أوراق دفتر الامتحان المعدة لذلك فقط.
5. يُمنع نزع أو إضافة أوراق. الدفتر الذي يُسلم ناقصاً يُثير الشكّ بعدم الالتزام بنزاهة الامتحانات.
6. لا يُسمح كتابة الاسم داخل الدفتر، لأنّ الامتحان يُفحص بدون ذكر اسم.
7. لا يُسمح إضافة أو تغيير أيّة تفاصيل في الملصقات، وذلك لمنع عوائق في تشخيص الدفتر وفي تسجيل العلامات.

نتمنّى لكم النّجاح!

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: חצב־ברק, אוגוסט 2019
מספר השאלון: 11281
נספח: טקסטים

עברית: הבנה, הבעה ולשון שאלון מותאם

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שלוש שעות.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני חלקים.

— 50 נקודות	חלק ראשון — הבנה והבעה
— 50 נקודות	חלק שני — לשון
	פרק א: שם המספר
	פרק ב: תחביר
	פרק ג: מערכת הצורות

{ יש לבחור באחד הפרקים

 סה"כ — 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
- ד. הוראה מיוחדת: יש לקרוא את הטקסטים שבנספח ולענות על השאלות בגוף שאלון זה, לפי ההוראות.

שים לב: בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה לשימושך. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, **חצב-ברק**, אוגוסט 2019, מס' 11281

+נספח

חלק ראשון — הבנה והבעה (50 נקודות)

קרא את טקסטים 1-3 שבנספח המצורף, וענה על השאלות בפרקים שלפניך.

הקפד על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

ענה על כל השאלות 1-4.

1. לפניך קטע קצר. קרא אותו, וענה על השאלות שאחריו.

מיכל לא הצליחה להחליט מי משני המועמדים יהיה מנכ"ל טוב יותר לעסק שהקימה וניהלה יותר מעשרים שנה. "אני מאמינה שההחלטות של רונן יהיו נכונות מכיוון שהוא מתייעץ עם הצוות, ויש לו סיכוי להשיג תוצאות טובות בעבודתו. הוא הוכיח שהוא מנהל מצוין, אבל הוא יבשושי ומופנם, ואני חוששת שהצוות ואולי גם הלקוחות לא יתחברו אליו", אמרה. "צחי, לעומת זאת, הוא אדם שיסחוף אחריו את כולם מן הרגע הראשון, אבל אני לא בטוחה שהוא מבין את האתגר שאנו צריכים להתמודד איתו, ואני חוששת שברגעים החשובים ההחלטות שלו לא יהיו נכונות".

(מעובד על פי שמואל מרחב, "מלכודת הכריזמה", מאתר **TheMarker**, 22/6/2016, אוחר ב-4/2/2019)

א. בקטע הקצר שקראת רונן וצחי מתוארים באמצעות מאפיינים מסוימים.

על פי המאפיינים **בקטע הקצר** ועל פי **טקסטים 1-2**, איזה סוג מנהיג עתיד להיות רונן

בעבור עובדיו, ואיזה סוג מנהיג עתיד להיות צחי בעבור עובדיו? (2 נקודות)

— רונן עתיד להיות מנהיג _____

— צחי עתיד להיות מנהיג _____

ב. נמק את תשובותיך בנוגע ל**רונן** ול**צחי** על פי **הקטע הקצר** ועל פי **טקסטים 1-2**.

(6 נקודות)

(שים לב: המשך השאלות בעמוד הבא.)

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, **חצב-ברק**, אוגוסט 2019, מס' 11281

+ נספח

2. בטקסט 3 יש שתי הגדרות למושג "כריזמה". רוטנברג, כותב **טקסט 3**, מסתייג מן ההגדרות האלה.

א. נסח שתי הסתייגויות שונות של כותב **טקסט 3** מהגדרות המושג "כריזמה". (4 נקודות)

ב. הכותרת של טקסט 3 היא **כריזמה (לא) מקודשת**.

הסבר כיצד כותרת זו מבטאת את עמדת כותב **טקסט 3**. (4 נקודות)

3. בטקסט 1, שורות 7-8 כתוב: "כל אחד מאיתנו הוא מנהיג במהלך חייו, אם בעבודה,

אם בקהילה ואם בחיק המשפחה".

תאר בקצרה מקרה שבו נדרשת לגלות תכונות של מנהיג או נאלצת להיות אחראי על אנשים

אחרים (בחיק המשפחה, בקהילה או בבית הספר).

איך בחרת לנהוג במקרה שתיארת, ואילו תכונות של מנהיגות גילית בעצמך? (8 נקודות)

+ נספח

טיוטה

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

נספח

لا تكتب في هذه المنطقة

לא לכתוב באזור זה

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

+ נספח

لا تكتب في هذه المنطقة

לא לכתוב באזור זה

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, **חצב-ברק**, אוגוסט 2019, מס' 11281
+ נספח

חלק שני – לשון (50 נקודות)

בחלק זה שלושה פרקים. עליך לענות על שני פרקים: על פרק א – חובה, ועל אחד מן הפרקים ב-ג.

פרק א: שם המספר – חובה (10 נקודות)

ענה על שאלה 5.

5. במשפטים שלפניך הקף את הצורה הנכונה של שמות המספר המודגשים.

- מודעות עצמית היא רק **אחד / אחת** מן המאפיינים של מנהיגות אותנטית.
- פרופסור מאוניברסיטת הרווארד כתב מאמר על **שלוש / שלוש** הסיבות להצלחתה של חברה עסקית.
- בחודש אפריל ירד הייצור התעשייתי בגרמניה בכ-**שני אחוזים / שני אחוז**.
- הבחירות לכנסת **העשרים ואחד / העשרים ואחת** נערכו ב-9 באפריל.
- בבחירות לכנסת העשרים בשנת 2015 היו **ארבעים ושלושה אלף שמונה מאות חמישים וארבעה / ארבעים ושלוש אלף שמונה מאות חמישים וארבע** קולות שנפסלו.
- ארגון המדינות המתועשות (נקרא גם ה-G-8) הוא ארגון כלכלי בין-לאומי, וכיום יש בו **שבעה / שבע** מדינות.
- ב**עשרים ותשעה / עשרים ותשיעי** במרץ 2010 התכנסו שרי החוץ של מדינות ה-G-8 בקנדה לדיונים על המצב בעולם.
- מומחית בניהול ובמנהיגות בעולם הדיגיטלי טוענת שניהול ציבורי קשה **פי שלוש / שלושה** מניהול עסקי.
- בטקסט 1 מובאים ארבעה סעיפים, ובהם המאפיינים של המנהיג האותנטי. סעיף **שניים / שתיים** עוסק בערכיות ומוסריות.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, **חצב-ברק**, אוגוסט 2019, מס' 11281

+ נספח

לפניך שני פרקים: פרק ב – תחביר ופרק ג – מערכת הצורות.
בחר בפרק שלמדת: פרק ב – תחביר או פרק ג – מערכת הצורות.
בפרק שבחרת ענה על השאלות לפי ההוראות.

ציין את שם הפרק שבחרת: _____

פרק ב: תחביר (40 נקודות)

בפרק זה עליך לענות על ארבע מן השאלות 6-10 (לכל שאלה – 10 נקודות).

שים לב: בכל שאלה שתבחר, ענה על כל הסעיפים.

6. לפניך שני משפטים.

(1) המנהיגים הטובים ביותר הם אנשים צנועים, אולם תכונת הצניעות אינה נכללת בהגדרת

המנהיג.

(2) מנהיגים נרקיסיסטים אינם משרתים את הקבוצה שלהם, אלא את עצמם.

א. כתוב בקו שאחרי כל משפט מהו הסוג התחבירי של כל אחד מן המשפטים.

בחר מן הרשימה: פשוט, מורכב, מחובר (איחוי)

ב. הקף בכל משפט את המילה או את המילים המבטאות את הקשר הלוגי שבו.

ג. • במשפט (2) יש חלק כולל. העתק אותו.

• הקף את התפקיד התחבירי של החלק הכולל: לוואי, נשוא, תיאור, מושא

ד. המר את משפט (1) במשפט מסוג תחבירי אחר שישמור על הקשר הלוגי שבמשפט

המקורי.

ה. נסח את משפט (2) מחדש באמצעות המילה "ולא". שמור על משמעותו המקורית של

המשפט.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, **חצב-ברק**, אוגוסט 2019, מס' 11281
+ נספח

7. לפניך ארבעה משפטים מורכבים.

- (1) אם נבחר במנהיג אותנטי או צנוע, העולם סביבנו ייעשה מקום טוב יותר.
 - (2) רבים תוהים אם כריזמה היא מתת אֵל או תכונה נרכשת.
 - (3) לא ברור אם הבחירה במנהיג כריזמטי בעת משבר היא פתרון למצוקות הציבור.
 - (4) השאלה שמעסיקה את הציבור היא אם בחירה במועמד הבולט תוביל לשינויים של ממש.
- א. בכל משפט תחם את הפסוקית שפותחת במילית "אם", וציין מעל כל פסוקית את התפקיד התחבירי שלה. בחר את התפקיד התחבירי מן הרשימה שלפניך:
- פסוקית נושא, פסוקית נשוא, פסוקית לוואי, פסוקית מושא, פסוקית תנאי
- ב. במשפט (4) יש פסוקית נוספת.
- העתק אותה: _____
 - מהו התפקיד התחבירי של הפסוקית שהעתקת? הקף את התשובה הנכונה.
- פסוקית נושא, פסוקית נשוא, פסוקית לוואי, פסוקית מושא
- ג. העתק ממשפט (1) את שני הנשואים שבו: נשוא 1: _____ נשוא 2: _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, חצב־ברק, אוגוסט 2019, מס' 11281

+ נספח

8. א. לפניך משפט.

מקור המילה "כריזמה" יווני, ופירושה הראשוני "מתנת חסד".

• מהו הסוג התחבירי של המשפט? הקף את התשובה הנכונה.

פשוט, מורכב, מחובר (איחוי)

• הקף את התפקיד התחבירי של המילים המסומנות בקו במשפט.

"כריזמה" — נושא, נושא, תמורה, לוואי

"מתנת חסד" — נושא, נושא, תמורה, לוואי

ב. לפניך משפט מורכב.

לעיתים קרובות קהל הבוחרים מעדיף את המנהיג הכריזמטי מפני שהוא קוסם לו.

המר את המשפט במשפט מחובר. שמור על המשמעות המקורית של משפט זה.

ג. לפניך שני משפטים על פי טקסט 2.

(1) לדברי פרופסור המבורגר, הרבה פעמים כריזמה יוצרת עטיפת צלופן למסר

שאינו קיים.

(2) פרופסור המבורגר מוסיף: "במשברים אנחנו מחפשים מנהיגים חזקים שיש להם

פתרונות פשוטים".

• מהי דרך מסירת הדברים במשפט (1)? הקף את התשובה הנכונה.

פסוקית בדיבור ישיר / פסוקית בדיבור עקיף / הסגר

• מהי דרך מסירת הדברים במשפט (2)? הקף את התשובה הנכונה.

פסוקית בדיבור ישיר / פסוקית בדיבור עקיף / הסגר

• איזו דרך מדרכי מסירת הדברים אמינה יותר? _____

הסבר את תשובתך.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, חצב-ברק, אוגוסט 2019, מס' 11281
+ נספח

9. א. לפניך שלושה משפטים.

(1) לקראת הבחירות לכנסת אורגנה עצרת תמיכה ביושב הראש של אחת המפלגות.

(2) לכתב העיתון נודע על העצרת מפי מקורבים לראשי המפלגה.

(3) לדברי הכתב, בסיום העצרת מחאו כפיים ליושב ראש המפלגה.

• מהו הסוג התחבירי המשותף לשלושת המשפטים? הקף את התשובה הנכונה.

פשוט, מורכב, מחובר (איחוי)

• באיזה משפט יש נושא מפורש? ציין את מספרו: _____

• בחר באחד המשפטים שהנושא בו סתמי, ונסח אותו מחדש: הוסף לו נושא מפורש.

ב. לפניך שלושה משפטים.

(1) מנהיגים כריזמטיים מנצלים את הכריזמה שלהם כדי לסחוף אחריהם אנשים רבים.

(2) לפי מקס ובר, אדם כריזמטי מובדל מזולתו בגלל תכונת הכריזמה.

(3) מנהיגים נרקיסיסטים אינם מקבלים ביקורת, ואילו מנהיגים אותנטיים נועצים

בסובבים אותם. _____

• בכל אחד משלושת המשפטים הקף את המילה המציינת את הקשר הלוגי שבו.

• ציין בקו שלאחר כל משפט את סוג הקשר הלוגי במשפט. בחר מן הרשימה שלפניך:

השוואה, סיבה ותוצאה, תכלית, זמן, תנאי, ויתור והסתייגות

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, **חצב-ברק**, אוגוסט 2019, מס' 11281

+ נספח

10. לפניך שלושה משפטים.

(1) בדיונים על מנהיגות אנחנו בדרך כלל נוטים להזכיר ראשי מדינות, פוליטיקאים או

מנהיגים היסטוריים, כמו נביאים או מלכים בתנ"ך.

(2) מנהיגים אותנטיים חורטים על דגלם את ערכי היושר והצניעות.

(3) כריזמטיות היא תכונה מולדת של האדם.

א. סמן קו מתחת לנשוא בכל משפט.

• באיזה משפט הנשוא יוצא דופן? ציין את מספרו: _____

• מהו סוג הנשוא המשותף לשני המשפטים האחרים? _____

ב. באחד מן המשפטים יש תמורה.

• העתק אותה. _____

• העתק את המילים שהתמורה ממירה. _____

• מהו התפקיד התחבירי של המילים שהתמורה ממירה? הקף את התשובה הנכונה.

נושא, נשוא, מושא, תיאור

ג. לפניך משפט מורכב, ובו שתי פסוקיות, אחת מהן היא פסוקית מצומצמת.

לכל אדם יש לפחות מנהיג אחד שגורם לו להרגיש מיוחד.

תחם את הפסוקיות במשפט, וציין מעל כל אחת מהן את התפקיד התחבירי שלה.

בחר את התפקיד התחבירי של הפסוקיות מן הרשימה שלפניך:

פסוקית נושא, פסוקית נשוא, פסוקית לוואי, פסוקית מושא

הפועל	השורש	הבניין	
המנהיג הנרקיסיסט מאופיין (מְאָפֵין) בחשיבות עצמית.			(1)
סביר להניח שאנשים ירימו (יְרִימוּ) גֶבֶה.			(2)
מנהיגים צנועים נכונים (נְכוֹנִים) להקשיב לדעות של אחרים.			(3)
שוו (שְׁווּ) בנפשכם שאדם כלשהו יטען שהוא בעל כריזמה.			(4)
העולם סביבנו ייעשה (יֵעָשֶׂה) מקום טוב יותר, אם מנהיגים צנועים ינהלו אותו.			(5)
בגלל צרכים פסיכולוגיים ש טבועים (טְבוּעִים) בנו, אנחנו בוחרים במנהיגים כריזמטיים.			(6)
מנהיג הבטוח בעצמו אינו צריך להוכיח (לְהוֹכִיחַ) את צדקת דרכו.			(7)

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, **חצב-ברק**, אוגוסט 2019, מס' 11281

+ נספח

12. א. לפניך חמישה משפטים, ובהם פעלים מודגשים.

- (1) חברי כנסת **עונים** (עוֹנִים) כיום על שאלות גם באמצעות האינטרנט.
 - (2) מנהיגים נרקיסיסטים **מונעים** (מוֹנְעִים) גם מן הצורך בכוח ושליטה.
 - (3) החוק אינו **מונע** (מוֹנֵעַ) מחברי מפלגה לטוס לכינוסים בחו"ל.
 - (4) כלי הרכב של פמליית ראש הממשלה **נעים** (נָעִים) ברחובות בליווי משטרתני.
 - (5) דברי המנהיג **נעמו** (נֶעְמוּ) לציבור.
- בטבלה שלפניך, מיינ את הפעלים המודגשים לשלוש קבוצות על פי הגזרה.

שלמים	נחי ע"י/ו	נחי ל"י/ה

ב. • לפניך שני משפטים.

- (1) מנהיגים אותנטיים **נועצים** (נוֹעְצִים) בדעתם של אחרים.
 - (2) בזמן שיחה אנחנו בדרך כלל **נועצים** (נוֹעְצִים) עיניים בבן שיחנו.
- השלם את הטבלה שלפניך.

הפועל	שורש	בניין	גוף
נועצים (משפט 1)			
נועצים (משפט 2)			

• הקף את שם הפועל של הפועל **נועצים** (נוֹעְצִים) שבמשפט (1).

להיוועץ (לְהוֹעֵץ), לייעץ (לְיַעֵץ), לנעוץ (לְנַעֵץ), להתייעץ (לְהִתְיַעֵץ)

+ נספח

מיכל **מאמינה** (מֵאֲמִינָה) שההחלטות של רונן יהיו נכונות מכיוון שהוא מתיעץ עם הצוות, ויש לו סיכוי להשיג תוצאות טובות בעבודתו.

הוא הוכיח שהוא **מנהל** (מְנַהֵל) טוב, אבל הוא גם אדם **מופנם** (מְפֻנָּם), והיא חוששת שאנשי הצוות לא יתחברו אליו.

צורת הבינוני	שורש	בניין	הקף את חלק הדיבור הנכון
			שם עצם / שם תואר / פועל
			שם עצם / שם תואר / פועל
			שם עצם / שם תואר / פועל

- (1) טריאתלון הוא ענף ספורט אולימפי המשלב שחייה, רכיבה על אופניים וריצה (ריצה).
- (2) בהתנהגות הוותרן יש משום **ריצוי** (ריצוי) אחרים על חשבון טובתו האישית.
- (3) לשכת רואי החשבון יוזמת מהלך של **הרצת** (הרצת) מועמד מטעמה לנשיאות הלשכה.
- (4) יש אירועים שמצריכים **התרוצצות** (התרוצצות) רבה בין חנויות.

- **הקף** את שם הפעולה היוצא דופן מבחינת השורש.
- מהו השורש המשותף לשלושת שמות הפעולה האחרים? **הקף** את התשובה הנכונה.

ר-ו-ץ ת-ר-ץ ר-צ-י/ה

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, **חצב-ברק**, אוגוסט 2019, מס' 11281

+ נספח

14. א. לפניך קטע שחסרים בו **פעלים**. קרא אותו, וכתוב בכל מקום ריק את הפועל המתאים, על פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד.
- דוגמה:** המורה התחשב (ח-ש-ב) בתלמיד.
- "אתם אומרים שאתם אוהבים את הילדים שלכם יותר מכול, אך אתם גוזלים מהם את עתידם", _____ (ט-ו-ח) גרטה תונבֶּרג בת ה־16 משוודיה בחבורת פוליטיקאים מעונבת שהתכנסה בפולין כדי _____ (ד-ו-נ) בהתחממות כדור הארץ.
- גרטה _____ (פ-נ-י/ה) אצבע מאשימה אל בעלי אינטרסים כלכליים ואמרה שבני דורה והדורות הבאים עתידים לשלם את המחיר.
- זה עשרה חודשים הנערה השוודית _____ (י-ב-ל) את מאבק התלמידים לצדק אקלימי. היא _____ (י-ס-ד) תנועת מחאה נגד שינויי האקלים, תנועה המעודדת בני נוער _____ (מ-ח-י/ה) על אדישות הממסד בנוגע למשבר האקלים.
- (מעובד על פי נורית רובין־ווילסון, "גרטה יוצאת להציל את העולם", **גלובס**, 9/6/2019)
- ב. לפניך קטע שחסרים בו **שמות**. קרא אותו, וכתוב בכל מקום ריק את השם המתאים, על פי השורש שבסוגריים. אין צורך לנקד.
- דוגמה:** תַּעֲלִית (ג-ל-י/ה) זו שיפרה את איכות החיים של רבים.
- פיתוח מנהיגות אינו דבר פשוט, הוא מצריך _____ (ב-ו-נ) ואבחון עצמי, לימוד, רכישת ידע ו _____ (נ-ס-י/ה).
- אנחנו מצפים ממנהיג שיתמיד ויפתח את ה _____ (י-כ-ל) שלו ולא יסתפק ב _____ (כ-ש-ר) המולדים שלו. כמו כן אנחנו מצפים ממנהיג שיבחן את _____ (נ-ק-ד) החוזק והחולשה שלו כל הזמן, שיהיה פתוח לכל מיני אתגרים ויהיה מוכן לקבל _____ (ב-ק-ר) על אופן ההנהגה שלו ועל ה _____ (נ-ה-ג) שלו כלפי אחרים.
- (מעובד על פי יעל מהודר, "ניהול ומנהיגות", **גלובס**, 9/12/2018)

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, **חצבי-ברק**, אוגוסט 2019, מס' 11281
+ נספח

15. א. לפניך שלושה משפטים, ובהם מילים מודגשות.

- (1) הציבור מחפש מנהיג שהוא **ביצועיסט** (בְּצוּעִיסֵט).
 - (2) הציבור מעדיף הנהגה שבה ה**מדינאי** (מְדִינָאי) מחויב למדיניותו המוצהרת.
 - (3) אחד מראשי ממשלת בריטניה היה **בנקאי** (בִּנְקָאי) בצעירותו.
- ממין בטבלה שלפניך את המילים המודגשות.

בסיס <u>לועזי</u> וצורן <u>עברי</u>	בסיס <u>עברי</u> וצורן <u>לועזי</u>	בסיס <u>עברי</u> וצורן <u>עברי</u>

ב. לפניך משפט.

ההנהגה **מסירה** (מסירה) מעליה אחריות.

במשפט זה מודגשת המילה **מסירה**. ציין את השורש ואת הבניין של מילה זו.

השורש: _____ הבניין: _____

בהקשר אחר המילה מְסִיחָה משמשת שם פעולה.

כתוב את השורש של שם פעולה זה. _____

ג. האקדמיה ללשון העברית אישרה את השימוש במילה **ראשה** (ראשה) –

(ראשת ממשלה, ראשת עיר).

מהו סוג הצורך הסופי (גזירה או נטייה) במילה **ראשה**, ומהי משמעות צורך זה?

_____ **סוג הצורך הסופי:** _____ **משמעות הצורך:** _____

ד. לפניך ארבעה שמות.

מקצוע (מְקַצֵּעַ), מרגוע (מְרַגֵּעַ), קולנוע (קוֹלְנוֹעַ), צנוע (צְנוּעַ)

- הקף את השם היוצא דופן מבחינת דרך התצורה.
- מהי דרך התצורה של השמות האחרים? **הקף** את התשובה הנכונה.

שורש ומשקל בסיס וצורן סופי הלחם בסיסים

/בהמשך דפי טיוטה/

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

לא לכחוב באזור זה

لا تكتب في هذه المنطقة

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, חצב־ברק, אוגוסט 2019, מס' 11281

+ נספח

טיוטה

لا تكتب في هذه المنطقة

لا לכתוב באזור זה

טיוטה

לא לכתוב באזור זה

لا تكتب في هذه المنطقة

لا تكتب في هذه المنطقة

לא לכתוב באזור זה

מדבקת משגיח

ملصقة مراقب

"איתך בכל מקום, גם בבגרות.
בהצלחה, מועצת התלמידים והנוער הארצית"
"معك في كل مكان، وفي البجروت أيضًا.
بالتجّاح، مجلس الطّالاب والشّبيبة القطري"

נספח: טקסטים

לשאלון מותאם, עברית: הבנה, הבעה ולשון

11281, "חצב ברק", אוגוסט 2019

מותאם

לפניך שלושה טקסטים.

קרא אותם, וענה על השאלות בשאלון המחברת המצורף.

טקסט 1

מנהיגים באמת!

מאת **אלעד קלעי**⁽¹⁾

לרוב האנשים יש לפחות מנהיג אחד שגרם להם בנקודת זמן מסוימת או בתקופה כלשהי בחייהם להרגיש מיוחדים. כשאנחנו חושבים על מנהיגות, אנחנו נוטים בדרך כלל לחשוב על ראשי מדינות, פוליטיקאים או מנהיגים היסטוריים, כמו נביאים או מלכים בתנ"ך. עם זאת המנהיגים שהשפעתם עלינו היא הגדולה ביותר, הם בדרך כלל המנהל בעבודה, המפקד בצבא, המורה בבית הספר, ההורים שלנו ואנשים אחרים שבמהלך חייו יש לנו קשר יום־יומי איתם. מנהיגות אינה רק תכונתם של יחידי סגולה. למעשה כל אחד מאיתנו הוא מנהיג במהלך חייו, אם בעבודה, אם בקהילה ואם בחיק המשפחה.

אדם שמעוניין להוביל אחריו אחרים צריך לשמש דוגמה אישית ולהיות השראה להולכים אחריו. מנהיגות שיש בה דוגמה אישית היא "מנהיגות אותנטית"⁽²⁾. מנהיגים אותנטיים חורטים על דגלם את האמרה "נאה דורש, ונאה מקיים". למנהיג האותנטי ארבעה מאפיינים עיקריים: (1) מודעות עצמית – מנהיג שמבין את חוזקותיו ואת חולשותיו ומודע להשפעתו על אחרים. (2) שקיפות במערכות יחסים – מנהיג המציג את ה"אני" האמיתי שלו ובונה מערכות יחסים המבוססות על אמון הדדי, משתף אחרים במחשבותיו וברגשותיו. (3) הפעלת שיקול דעת בקבלת החלטות – מנהיג המחליט החלטות מתוך פתיחות לעמדות אחרות. (4) ערכיות ומוסריות – מנהיג הפועל על פי ערכים ונורמות של מוסר, ולא לשם טובתו האישית וגם לא בגלל תמריצים, ציפיות של החברה או דחפים רגעיים. המנהיג האותנטי מממש את העקרונות שהוא מאמין בהם, והוא מעורר אמון ויוצר מערכות יחסים כנות עם אחרים. המנהיג האותנטי גם מקבל בברכה עמדות ודעות השונות משלו, ויש בו רצון ללמוד מטעויות. המנהיג האותנטי שואף להפוך את העולם לטוב יותר ואינו משקיע את מרצו בהגשמת מאוויים אנוכיים. בזכות האמון,

* מעובד על פי קלעי, א' (10/7/2017). מנהיגים באמת. **אלכסון**. אוחר מ־alaxon.co.il

(1) אלעד קלעי הוא פסיכולוג, יועץ ארגוני ומנחה קבוצות מוסמך.

(2) אותנטי – אמיתי, לא מזויף.

השקיפות והאכפתיות המנהיג האותנטי מסוגל להניע את מונהגיו לעשייה פורייה וחיובית.

- 25 עם זאת נראה כי כיום יש נְהִיָּה אחר מנהיגים המנסים לְרַצות את כולם ומנצלים את הכריזמה⁽³⁾ שלהם כדי לסחוף אחריהם אנשים רבים. מנהיגים אלה מונעים על ידי המשיכה לכוח ולשליטה המאפיינים בדרך כלל מנהיג נרקסיסט. נרקסיסט הוא אדם המאוהב בעצמו. המנהיג הנרקסיסט הוא בעל חשיבות עצמית גדולה ודורש שיעריצו אותו. יש לו תחושות וציפיות בלתי הגיוניות של "מגיע לי", והוא קנאי ושחצן. המנהיג הנרקסיסט דורש "ציות עיוור", מבקש שיחמיאו לו ואינו מסוגל לקבל ביקורת. כאשר המנהיג הנרקסיסט מרגיש מאוים הוא מגיב בכעס ובהתקפות אישיות על מי שלדעתו מאיים עליו. נוסף על כך המנהיג הנרקסיסט נוטה שלא לייחס חשיבות לאיסורים מוסריים⁽⁴⁾ ומתעלם מהם בדרכו להשיג את מטרותיו. הוא נוטה לזקוף לזכותו הצלחות ולהאשים אחרים בכישלונות.
- 35 מנהיגים נרקסיסטים מקיפים את עצמם באנשים שתמיד מסכימים איתם, והם מנסים להשתיק את מי שמביעים עמדות הסותרות את עמדותיהם או מעיזים למתוח עליהם ביקורת. לעומתם מנהיגים אותנטיים נועצים בסובבים אותם גם אם מובעת ביקורת על התנהלותם.
- 40 על מנהיגים אותנטיים לדעת להציב גבולות ברורים המבוססים על הערכים, העקרונות והסטנדרטים המקצועיים שלהם. כל עוד לא נחצה הגבול, ואין ניסיונות לפגוע בהם, עליהם להשתדל שלא לבטל דעות של אחרים ולהיות נכונים להתפשר על נושאים שאינם עקרוניים. מנהיגים הבטוחים בעצמם אינם צריכים בכל הזדמנות להוכיח את צדקת דרכם.

(3) כריזמה – ראה טקסט 2, שורות 18-19.

(4) איסורים מוסריים – איסורים שמטרתם ליצור מערכת יחסים תקינה בין בני אדם.

טקסט 2

למה אנחנו בוחרים במנהיגים הכריזמטיים והנרקיסיסטים?

מאת מעין מנלה

אנשים צנועים הם המנהיגים הטובים ביותר. מחקרים רבים מראים שאם נבחר במנהיג צנוע שאינו יומרני, העולם סביבנו יהיה מקום טוב יותר. עם זאת כאשר מסתכלים על המנהיגים שלנו, מגלים שאנחנו נוהרים דווקא אחרי הכריזמטיים שבהם, מנהיגים שהצניעות היא מהם והלאה.

5 מנהיגים צנועים גורמים לאנשים סביבם להרגיש שייכות ויוצרים שיתוף פעולה בין אנשים. כיום מנהיגים נאלצים להתמודד עם בעיות מסובכות יותר מבעבר. העולם שבו אנחנו חיים מורכב יותר, ואדם אחד אינו יכול למצוא פתרון לכל הבעיות לבדו. לכן צניעות ונכונות להקשיב הן תכונות הכרחיות לפתרון בעיות. מנהיגים צנועים נכונים להיוועץ באחרים, פתוחים להקשיב לדעות אחרות משלהם וגם ללמוד מטעויות. מנהיגים כאלה מוכנים להודות בטעויותיהם, לקבל ביקורת, להסתכן לטובת הכלל ולהעצים את מונהגיהם. אם למנהיגים צנועים יתרונות רבים כל כך, מדוע איננו בוחרים בהם להנהיג אותנו? מדוע אנחנו נשבים שוב ושוב בקסמם של אנשים כריזמטיים ונרקיסיסטים? התשובה על השאלות האלה נוגעת לא רק לצורך הרציונלי שלנו באדם שיוביל אותנו, אלא גם לצרכים פסיכולוגיים שטבועים בנו. "אנחנו מבינים שאיננו כל-יכולים, ומחפשים 'סופר כוח', מנהיג שיגן עלינו מפני העולם, מין דמות אב, ואת זה אנחנו מוצאים במנהיג הכריזמטי", מסביר פרופסור יאיר עמיחי המבורגר, ראש המרכז לחקר הפסיכולוגיה של האינטרנט. מקור המושג "כריזמה" הוא במילה מן השפה היוונית שפירושה "מתנת חסד". המושג "כריזמה" משמעותו קסם אישי יוצא דופן, היכולת לסחוף ולמשוך אנשים. מנהיגים כריזמטיים הם מנהיגים המעוררים השראה והתלהבות, הם משפיעים על הרגש של אנשים, וכך הם מחברים אותם לחזון אופטימי שבו היחיד מרגיש שהוא מממש את עצמו. הבעיה היא במנהיגים שהם גם כריזמטיים וגם נרקיסיסטים.

10

15

20

* מעובד על פי מנלה, מ' (22/4/2017). אם אנשים צנועים הם מנהיגים טובים יותר, למה אנחנו בוחרים

בכריזמטיים והנרקיסיסטים? **כלכליסט**. אוחר מ'- www.calcalist.co.il

- כאשר הכריזמה מתחברת לנרקסיזם נוצרת בעיה – משום שהמנהיג הוא שעומד במרכז. מחקרים מראים שמנהיגים כאלה נוטים לנצל לרעה את כוחם, והם אינם פועלים לטובת המונהגים שלהם. הם אינם משרתים את הקבוצה או את העם שהם מייצגים, אלא את עצמם. 25
- מנהיגים כאלה הם כוחניים וחסרי אמפתיה כלפי אחרים, הם מרוכזים בעצמם ויוצרים אווירה של תחרות בין בני אדם. באווירה כזאת אין הרגשת שייכות. עם זאת פעמים רבות מנהיגים אלה מציגים למונהגיהם אשליה של עתיד זוהר וורוד באמצעות פתרונות פשוטים גם למציאות מורכבת, וכך הם נראים בעיני הציבור כריזמטיים אף יותר. לדברי פרופסור המבורגר, פעמים רבות כריזמה יוצרת עטיפת צלופן למסר שאינו קיים, אשליה של פתרון פשוט למציאות הסבוכה שבה בני אדם חיים. פרופסור המבורגר מוסיף: "במשברים אנחנו מחפשים מנהיגים חזקים שיש להם פתרונות פשוטים, ואנחנו מאמינים שהם אפשריים. אנחנו מחפשים משענת, והמנהיג הכריזמטי־נרקסיסט יספק את התשובה". 30 35

טקסט 3

כריזמה (לא) מקודשת

מאת **מרדכי רוטנברג** (1)

בשיח היום-יומי ובכלי התקשורת משתמשים לא פעם בצירוף "טיפוס כריזמטי" כדי לתאר אדם כלשהו. דומה כי מן הייחוס של כריזמטיות למנהיג, למפקד, למורה או לדמות ציבורית כלשהי משתמעת נימה חיובית, ולפיה כריזמטיות היא ערך מוסף לאדם שניחן בה ולסביבתו.

5 מן התכונה המכונה "כריזמטיות" פורצת לעיתים קרובות אנרגייה חיובית אדירה, ודווקא משום כך יש לשים לב שלאדם המאופיין בכריזמטיות אורבות סכנות הנובעות מחריגות מוסריות שלו עצמו, ויש לחריגות אלה השפעה על סביבתו החברתית. יש לשים לב לכך מפני שאין מספיק מודעות לניצול שלילי של כוח הכריזמה.

10 אולם לפני שנדון בניצולה השלילי של הכריזמה עלינו לשאול: מהי ההגדרה של הכריזמה? כיצד היא נוצרת? האם היא תכונה מולדת או נרכשת? במרשתת רווח השימוש במילה "כריזמטי" במובנה הפופולרי, ושם היא משמשת לתיאור אדם יצירתי בעל שאר רוח שאינו נגרר אחרי הרוב. אדם שבכוח האינטליגנצייה שלו – בעיקר האינטליגנצייה הרגשית – מקרין אנרגייה לסביבתו. בשימוש הפופולרי במושג "כריזמה" אין כל התייחסות לסכנה הגלומה בפולחן לטיפוסים כריזמטיים. באשר לשאלה אם כריזמה היא מתת אֵל או תכונה נרכשת – על כך אין תשובה חד-משמעית.

20 גם בהגדרתו של מקס וֶבֶר, אבי הסוציולוגיה המודרנית, אין שום הזהרה מפני הכריזמה. לדעתו, כריזמה היא תכונה מסוימת שאדם יחיד ניחן בה, ובגללה הוא מובדל מזולתו, ובשל הכריזמה אנשים מייחסים לו כוחות מְגִיִּים (2) ותכונות על-טבעיות ועל-אנושיות. תכונות אלה אינן נרכשות, אדם רגיל אינו יכול לסגל אותן לעצמו. בשל כך היחיד הכריזמטי שיש לו תכונות כאלה נחשב בעיני הציבור למנהיג.

* מעובד על פי רוטנברג, מ' (3/5/2019). כריזמה (לא) מקודשת. **מקור ראשון**.

(1) פרופ' מרדכי רוטנברג הוא חתן פרס ישראל לחקר העבודה הסוציאלית ומייסד מכון רוטנברג – המרכז לפסיכולוגיה יהודית.

(2) מְגִי – שיש בו כוחות קסומים, לא טבעי.

קביעה זו של מקס ובר, שאנשים כריזמטיים הם אנשים שניחנו ב"תכונות על-טבעיות" ובכוחות מְגִיִּים, מעלה את התמיהה מדוע הוגה דעות כמו ובר, שהסוציולוגיה היא יסוד עיקרי במשנתו, משתמש במושג "מְגִי" שהוא מפוקפק ובלתי מדיד, ומדוע אין בהגדרת הכריזמה שלו הזהרה מפני הניצול השלילי של תכונה זו.

גם אם נסכים כי כריזמטיות היא תכונה מולדת של האדם, רק האנשים בסביבתו של האדם הכריזמטי שהם הקרובים ביותר אליו או המשפיעים ביותר עליו יכולים לאפיין אותו בתכונה זו. שוו בנפשכם שאדם כלשהו המעוניין להתקבל למשרת ניהול בחברה, יציג מסמך "קורות חיים", ובו יצוין באחד הסעיפים שהוא "בעל כריזמה". אם הוא יעשה זאת, סביר שהממונים על גיוס כוח האדם בחברה זו לא רק ירימו גבה, אלא הם אף עלולים לפקפק בכל מה שכתב המועמד בנוגע לשאר תכונותיו וכישוריו רק משום שהגדיר את עצמו בתכונה זו. למה הדבר דומה? לסיפור על החסיד שבוקר אחד לאחר שקם משנתו סיפר לאשתו בגאווה שהוא חלם בלילה כי נהפך לאדמו"ר⁽³⁾. אשתו לא התרגשה מחלומו וטענה כנגדו שאם שאר החסידים לא חלמו גם הם שהוא נהפך למנהיגם, אין לחלומו שום ערך.

אולם מה קורה לאחר שמכתירים אדם למנהיג? האם עדיין אפשר לבקר אותו? האם חובה לציית לו "ציות עיוור" בשל תכונותיו הכריזמטיות? יש דוגמאות רבות לאנשים שהצטרפו לכת וקיבלו עליהם את פסיקותיו של מנהיג הכת, הגורו, בלי הרהור ובלי ערעור. במקורות כתוב "לֹא תִגּוּרוּ מִפְּנֵי אִישׁ" (דברים, א', י"ז), ואפשר לפרש כי דברים אלה הם איסור לציית "ציות עיוור" לאדם הכופה את רצונו על הזולת, כמו מנהיג כת.

לדעתי, הכוח שהציבור נותן לדמות כריזמטית שהוא מכתיר למנהיג, טומן בחובו סכנות לחופש המחשבה.

(3) אדמו"ר – כינוי השגור בפי החסידים ל"רבי" שלהם. אלה הם ראשי תיבות של אדונו, מורנו ורבנו.